

Nefndarsvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 30. apríl 2021

Efni: Umsögn Eftirlaunasjóðs FÍA (EFÍA) við drög að frumvarpi til laga um breytingar á ýmsum lögum vegna hækkunar lágmarksiðgjalds til lífeyrissjóða og ákvæðum um tilgreinda séreign (lágmarkstryggingavernd) - 700. mál, þingskjal 1179

Í þeim frumvarpsdrögum sem hér eru til umsagnar (þingskjal 1179 á 51. löggjafarþingi 2020–2021, hér eftir vísað til sem „frumvarpsins“) eru lagðar til viðamiklar breytingar á lögum um lífeyrissjóði. Það er mikilvægt að tryggja ítarlega rýni slíkra breytinga og aðkomu allra hagsmunaaðila.

Í frumvarpinu felast jákvæðar breytingar, s.s er varða heimild til að senda yfirlit með rafrænum hætti og breytingar þær sem gerðar eru á lögum um stuðning til fyrstu íbúðarkaupa. Að mati EFÍA þarfnast önnur atriði frumvarpsins frekari rýni og má þar sérstaklega nefna breytingar er snúa að lögfestingu á tilgreindri séreign og verðtryggingu lífeyrisgreiðslna.

Sjóðfélagar EFÍA greiða samkvæmt kjarasamningi við FÍA nú þegar 20% lágmarksiðgjald og hafa um allnökkurt skeið haft möguleika á að ráðstafa hluta þess iðgjalds til öflunar séreignar. Mikil ánægja hefur verið með þetta fyrirkomulag og að mati sjóðsins veldur það áhyggjum að sú breyting sem lögð er til raskar því fyrirkomulagi og skerðir valfrelsi sjóðfélaga verulega. Verði frumvarpið samþykkt óbreytt yrði sjóðfélögum nauðugur einn kostur að ráðstafa 3,5% iðgjalds síns í tilgreinda séreign, sem lýtur þrengri útgreiðslureglum en nú gilda.

Lögfesting á tilgreindri séreign sbr. 4. og 5. gr. frumvarps og útgreiðslureglur tilgreindrar séreignar sbr. 7. gr. frumvarps

Samhliða hækkun lágmarksiðgjalds úr 12% í 15,5% í frumvarpinu er veitt heimild til að semja sig frá tryggingaverndinni og greiða 3,5% iðgjald þess í stað í tilgreinda séreign. Útfærsla þessa ákvæðis þarfnast frekari skoðunar. Framsetningin er mjög flókin og ekki til þess gerð að gera lífeyriskerfið skiljanlegra og aðgengilegra.

Í frumvarpinu er gerður veigamikill greinarmunur á tilgreindri séreign og séreign af viðbótargjaldi, með mun þrengri útgreiðslureglum. Slík breyting á útgreiðslu séreignar sætir furðu og verulega skortir á að þetta sér rökstutt. Sjóðfélagar sem

Ávinna sér tilgreinda séreign hafa á sama tíma áunnið sér réttindi í samtryggingu, sem tryggir ævilangan lífeyri og veitir öryggi um fastar greiðslur, en án sveigjanleika. Það er mikilvægt að sjóðfélagar njóti á mótí sveigjanleika í greiðslum úr öðrum sparnaði sem áunnist hefur samhliða og það valfrelsi þarf að standa vörð um.

Ákjósanlegra væri að falla frá sérákvæðum útgreiðslureglna tilgreindrar séreignar og heimila ráðstöfun 3,5% af lágmarksiðgjaldi í hefðbundinn viðbótarlífeyris-sparnað. Slík iðgjöld mætti aðgreina frá öðrum og ná þannig fram sömu áhrifum og markmiðum sem stefnt er að með frumvarpinu, án þess að auka á flækjustig lífeyriskerfisins og skerða með því valfrelsi sjóðfélaga.

Verðtrygging lífeyris, sbr. 6. gr. frumvarps

Hér er lögð fram sú breyting á verðtryggingu lífeyris að lífeyrir landsmanna tekur verðbreytingum einu sinni á ári, nánar tiltekið 1. janúar ár hvert, í stað mánaðarlega líkt og nú er. Stjórn EFÍA leggst eindregið gegn þessum breytingum fyrir hönd sjóðfélaga sinna og fær ekki séð að haldbær rök búi hér að baki. Áhrif þessa á lífeyrisþega liggja ekki fyrir en ljóst að þau eru ekki jákvæð og því alls ómögulegt að styðja slíka tillögu.

Yfirlit og upplýsingar sendar með rafrænum hætti til sjóðfélaga, 8. gr. frvp.

Í frumvarpinu er lögð til sú breyting að lífeyrissjóðum verði heimilt að senda yfirlit yfir réttindaávinnslu og aðrar upplýsingar til sjóðfélaga með rafrænum hætti. Þessari breytingu ber að fagna, framkvæmdin verður einfaldari og dregið er úr kostnaði á sama tíma og yfirsýn sjóðfélaga verður betri enda rafrænar leiðir til upplýsingagjafar í takt við þær breytingar sem samfélagið er að ganga í gegn um sjóðfélagar þekkjja.

Af öllu ofangreindu má vera ljóst að frekari umræða og greining á þeim breytingum sem hér eru lagðar til er nauðsynleg. Er því vert að benda á að stjórnvöld hafa gefið það út að fyrirhuguð sé vinna við Grænbók um lífeyriskerfið. Slík vinna er einmitt grundvöllur að því samtali sem þarf að eiga sér stað áður en farið er í viðlíka breytingar og hér eru lagðar til. Farsælasta niðurstaðan væri því sú að bíða með þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu og þess í stað vinna málið áfram samhliða þeirri vinnu og því samtali sem mun eiga sér stað þegar Grænbókin verður unnin.

F.h. Eftirlaunasjóðs FÍA

Snædís Ögn Flosadóttir, framkvæmdastjóri EFÍA